

ресурс]. – Режим доступа: http://economics.lb.ua/business/2014/03/13/259212_krim_otdast_dobichu_gaza_gazpromu.html, 2014;

4. Newgu.com, «Добыча нефти и газа в Черном море оказалась под вопросом» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.newsru.com/arch/finance/12mar2014/uashelfoilgas.html>, 2014.

УДК 330.342.24

ВИЗНАЧЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Чала О.В., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ)

На сьогодні інтелектуальний капітал став одним з головних чинників, що визначає успішність діяльності підприємства в конкурентному середовищі. Сучасні економічні умови, що склались в Україні і Світі свідчать про те, що підприємство вже не може забезпечувати суттєві конкурентні позиції на ринку тільки за рахунок матеріальних і фінансових ресурсів. Нова інформаційна економіка вимагає від підприємства використання його унікальних інтелектуальних можливостей, таких як знання, досвід й професійні навички співробітників, патенти, промислові зразки, торговельні марки, стосунки з контрагентами, організаційна структура, інформаційний простір підприємства та ін.. Таким чином, природі процеси накопичення і ефективного використання інтелектуального капіталу визначають перспективи розвитку підприємства, галузі і країни в цілому.

Пропонується система управління інтелектуальним капіталом, що передбачає розділення по рівням стратегічного та організаційно-оперативного управління. Стратегічний рівень передбачає проактивне управління через функцію підтримки створення нових знань, що реалізують нові проривні напрямки розвитку, забезпечують інновації. Організаційно - оперативний рівень забезпечує досягнення стратегічних цілей та стабілізацію стану інтелектуального капіталу підприємства у випадку динамічних змін зовнішнього середовища, непередбачуваних внутрішніх впливів через використання як явних, так і невідокремлених знань. Слід відзначити, що будь-яка система функціонує в середовищі об'єктивно існуючих обмежень. Для системи управління інтелектуальним капіталом запропоновано наступні категорії обмежень: організаційні, економічні, соціально-психологічні, правові. Організаційні обмеження пов'язані з

визначенням структури, цілей, задач та функцій органів управління та існуючими на підприємстві затвердженими адміністративними нормами. Категорія економічних обмежень складається з обмеження з використання ресурсів, ціноутворення на інтелектуальні ресурси, витрати на просування торговельних марок та ін.. Соціально-психологічні - містять корпоративні цінності та принципи. Правові обмеження: закони та інші нормативно-правові акти із захисту авторських прав, прав інтелектуальної власності на торговельні знаки, промислові зразки, винаходи тощо.

В роботі розглянута актуальна задача формування й ефективного використання інтелектуального капіталу підприємства. Запропонована дворівнева система управління інтелектуальним капіталом направлена на вирішення задач управління на стратегічному і організаційно-оперативному рівні. Визначено категорії обмежень (організаційні, економічні, соціально-психологічні, правові) для такої системи.

УДК 339.137.2

КОНКУРЕНТНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

*Чебанова Н.В., д.е.н., професор,
Ревуцька Л.Є., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ)*

Ефективна система управління конкурентоспроможністю впливає на вибір конкурентної стратегії розвитку підприємства. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства можна уявити як складну конструкцію його елементів, які характеризуються принципами, етапами, методами оцінки та прогнозування, видами стратегії.

Вибір конкурентної стратегії розвитку підприємства базується на різних підходах: підвищення конкурентних можливостей підприємства, зміцнення конкурентних позицій на внутрішньому та світовому ринках, забезпечення стійкого розвитку.

В системі стратегічного управління підприємства формування стратегії призводить до прийняття стратегічних рішень на трьох рівнях підприємства: загальному рівні підприємства; функціональному рівні; операційному рівні – структурних виробничих підрозділів.

Стратегія, яка розробляється на загальному рівні підприємства, визначає загальний напрямок управління конкурентоспроможністю підприємства.

На рівні структурних одиниць (виробничих